

Govor zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine dr. Denisa Zvizdića na Drugoj međunarodnoj naučnoj konferenciji “Posljedice genocida nad Bošnjacima u Srebrenici: socijalni, ekonomski, politički, demografski i kulturni razvoj Srebrenice (1995. – 2022.)”

Srebrenica, 12. oktobar 2023.

“Poštovane majke Srebrenice i Žepe,
Cijenjeni rektore i predstavnici akademske zajednice,
Uvažene ekselencije,
Dame i gospodo,

Sa zadovoljstvom sam prihvatio poziv uvaženog predsjednika Organizacionog odbora prof. dr. Rifata Škrijelja i predsjednika Naučnog odbora akademika, prof. dr. Mirka Pejanovića da Vam se obratim na otvaranju ove Konferencije, jer kao čovjek koji dolazi iz akademske zajednice, smatram da je naučni doprinos kulturi sjećanja od ključnog značaja za ispravno razumijevanje posljedica počinjenog genocida nad Bošnjacima u Srebrenici. Veliki njemački filozof Imanuel Kant je rekao da je: „Nauka organizirano znanje, a mudrost organizirani život“. Međutim, mudrosti i ispravnog razumijevanja stvari nema ako nismo u prvoj fazi sistematizirano i organizirano širili znanje bazirano na naučnim činjenicama. Zato je ova Konferencija bitna, i zato je naučni rad kojim se bavi Memorijalni centar u saradnji sa partnerima, uključujući i Univerzitet u Sarajevu od krucijalne važnosti. Samo se trebamo prisjetiti koliko je važno naučno dostignuće DNK identifikacija putem posmrtnih ostataka, na osnovu uzoraka krvi koje su dali članovi porodica. Historijski zadatak u tom smislu je odradila Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP). To je metoda zahvaljujući kojoj mi možemo imenom i prezimenom identificirati svaku žrtvu genocida i ukopati svoje najmilije. To je metoda koja je samo prije 40 godina bila nemoguća. To je metoda koja je naučno oborila sve pokušaje negiranja ili minimiziranja genocida i stvaranje mitova. Dakle, sa naučnog aspekta nema nikakve sumnje da je genocid u Srebrenici planski počinjen i realiziran, da su 8372

dječaka i muškarca ubijeni kao nedužni i nenaoružani civili, da to nisu samo 8372 posmrtna ostatka od kojih su neki pronađeni u više od tri ili četiri masovne grobnice, već da su to ugašene 8372 životne priče, snovi, planovi, nadanja, ambicije, želje i maštanja.

Međutim, postavlja se drugo pitanje. Šta generacije koje dolaze mogu naučiti iz svega toga? Kako nauku pretvoriti u mudrost? Kako istinu pretvoriti u pravdu? I kako istinu i pravdu pretvoriti u trajnu spoznaju dovoljno snažnu i samosvjesnu da onemogući da se zločin genocida više ne ponovi? Ja mislim da je pogrešna teza da se trebamo isključivo okrenuti ka budućnosti i zaboraviti šta se dešavalo u prošlosti. To je narativ koji ćete često čuti u javnom diskursu. Ja mislim da je balans između prošlosti i budućnosti najbolje rješenje, jer ako poznamo i ispravno razumijevamo prošlost, sasvim sigurno ćemo donositi bolje odluke u sadašnjosti. Bošnjaci su dobar, pošten, civiliziran evropski narod u čiji su svjetonazor duboko usađeni principi vjerskog i etničkog pluralizma, narod koji je oduvijek uvažavao dostojanstvo i integritet svojih komšija i svih ljudi bez obzira na njihovo porijeklo ili vjeru. Nikada do sada nisam čuo niti za jedan čin osvete članova porodice bilo koga od 8372 ubijenih u genocidu. To je nešto što je nezabilježeno u historiji čovječanstva. To je dokaz koliko su Bošnjaci snažan i samosvjestan narod. Ustvari naša najbolja osvjeta je da ne sličimo na one koji su počinili genocid. Naša osveta treba biti dobro obrazovanje, nauka, razvoj, ispravan odgoj naše djece i omladine. Neka naša osveta budu naši ljudi i njihova djeca po cijelom svijetu koji su napustili svoja ognjišta usljed etničkog čišćenja i genocida i koji su danas vrhunski doktori, inženjeri, pravnici, političari, diplomati i koji danas po cijelom svijetu, bez obzira šta radili i čime se bavili šire istinu o genocidu i bore se za pravdu. Neka naša osveta bude istina. A za istinu se borimo pravim vrijednostima i metodama. Ova naučna konferencija jeste jedan vid borbe za istinu.

Na kraju, neću previše govoriti o socijalnim, ekonomskim, političkim, demografskim i drugim posljedicama genocida u Srebrenici. Mislim da to treba biti predmet panela u okviru Konferencije. Želim poručiti da se nalazimo u ozbiljnom historijskom trenutku kada je najozbiljnije ugrožen ustavno-pravni poredak Bosne i Hercegovine i da su

određene entitetske institucije i pojedinci davno izašli van okvira poznatih deset faza genocida. Posljednja 10. i završna faza genocida je negiranje, odnosno poricanje genocida. Međutim, i pored toga svakodnevno svjedočimo da se genocid poriče, psuje, negira i minimizira, bez obzira što je riječ o ozbiljnom krivičnom djelu. Lično mislim da se mi sada nalazimo u novoj 11. fazi genocida, a to je glorifikacija genocida. U nekim dijelovima Bosne i Hercegovine odrasle su nove generacije ispunjene mržnjom koje više ne negiraju, niti minimiziraju genocid, već oni slave genocid i smatraju da takvo nešto treba ponoviti. To su pojave protiv kojih ćemo se boriti svim dozvoljenim sredstvima. I to su razlozi zbog kojih moramo biti jaki, a ne slabi, jer samo naša snaga, moć i znanje mogu imati efekat odvratanja. Zato ću nastaviti da na svim pozicijama koje budem obnašao da se zalažem za kadrovsko i finansijsko jačanje Memorijalnog centra Potočari-Srebrenica, za materijalno i finansijsko jačanje Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, za raspoređivanje EUFOR i NATO trupa u Brčko Distriktu, za ubrzano članstvo Bosne i Hercegovine u EU i NATO, ali i za povećanje ulaganja u nauku, mlade i obrazovanje, jer je to jedan od najboljih načina nematerijalne borbe za bolje društvo.

Hvala na pažnji i želim vam uspješan rad." (kraj)